

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์¹

The Development of Internal Supervision Guidelines
using the Professional Learning Community Concept for Schools
in Surin Secondary Educational Service Area

อดิศักดิ์ ไหมทอง^{2*} ธรินธร นามวรรณ³

Adisak Maithong Tharinthorn Namwan

(Received: January 2, 2024; Revised: February 28, 2024; Accepted: February 29, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) พัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครู จำนวน 454 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินแนวทางสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการนิเทศภายใน ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน ด้านการดำเนินการนิเทศภายใน ด้านสะท้อนผล รายงานและเผยแพร่ผลการนิเทศภายใน และด้านการประเมินผลติดตาม และปรับปรุงการทำงานการนิเทศภายใน ตามลำดับ 2) แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย แนวทางจำนวน 30 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง การนิเทศภายใน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พ.ศ. 2566

² นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ รองศาสตราจารย์ ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จ.มหาสารคาม 44000

Department of Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University, Mahasarakham, 44000 Thailand.

*Corresponding Author, E-mail: 65010581063@msu.ac.th

Abstract

The objectives of the research were to: 1) Study the current and desirable states, as well as the priority needs of the Internal Supervision Guidelines, using the Professional Learning Community (PLC) Concept; and 2) Develop the Internal Supervision Guidelines using the PLC Concept for Schools in Surin Secondary Educational Service Area. The study was divided into 2 phases. The sample population was 454 administrators and teachers, which was derived by stratified random sampling. The research tools were: 1) A set of questionnaires; 2) An interview form; and 3) A guidelines assessment form. The data were analyzed via the calculations of frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of this study were: 1) The current state of the Internal Supervision Guidelines using the PLC Concept for Schools overall was at a high level and the desirable state of the Internal Supervision Guidelines using the PLC Concept for Schools overall was at the highest level. The Priority Needs Index of the Internal Supervision Guidelines as ordered from the highest to lowest needs were as follows: the study of current problems and needs of internal supervision, planning of internal supervision, implementation of internal supervision, the reflection, report, and dissemination of internal supervision results, and evaluation, monitoring, and improvement of internal supervision work; and 2) The Internal Supervision Guidelines using the PLC Concept for Schools consists of 30 guidelines. The results of the suitability and feasibility assessment of the Internal Supervision Guidelines found that the guidelines were appropriate at the highest level and overall feasibility was at the highest level.

Keywords: Guidelines Development, Internal Supervision, Professional Learning Community

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกอันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทศวรรษความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) รวมทั้งระบบการศึกษา

ที่ยังมีปัญหาลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดคุณภาพ สิ่งหนึ่งที่เป็นตัววัด คือ คุณภาพของผู้เรียนที่เชื่อมั่นว่าผู้เรียนจะมีคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ตลอดทั้งมีทักษะในศตวรรษที่ 21 นั้น ซึ่งจะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เป็นเป้าหมายสุดท้าย บุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานจัดการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ และรายงานผลการนิเทศของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีจำนวนทั้งหมด 85 โรงเรียน หากแบ่งตามจำนวนนักเรียนจะสามารถแบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 ขนาด ได้แก่ 1) โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ 2) โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ 3) โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง และ 4) โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งเป็นหน่วยงานการศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพและประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมด้วยผู้สอนในโรงเรียน จะต้องเป็นบุคคลที่สามารถพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนโดยอาศัยหลักการของการนิเทศ แต่ในบริบทที่เป็นปัจจุบันพบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนยังไม่ชัดเจน โดยส่วนใหญ่มักเป็นการสนทนาหรือเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแง่ของการพัฒนางานด้านอื่น ๆ ผู้บริหารและครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายใน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์, 2565)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว การนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ช่วยการนิเทศภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ครูรวมตัวกันเรียนรู้จากการพัฒนางานประจำของตน ทำงานและเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม จากการลงมือปฏิบัติ และการเรียนรู้ขณะปฏิบัติงานในสถานที่ทำงานอย่างต่อเนื่องเช่นนี้ เป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะช่วยทำให้ครูเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ทิตนา แหมมณี, 2559) นับเป็นการปฏิรูปการศึกษาในระดับสถานศึกษาที่ถือว่า โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการปรับเปลี่ยน เพราะโรงเรียนต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยหลักของการจัดการเรียนการสอนและเน้น

ไปที่การพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญภายใต้การมีสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา

จากแนวความคิดนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาหาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครู ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย และเป็นแนวทางพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูมืออาชีพของครูผู้สอนให้มีมาตรฐานด้านมาตรฐานความรู้ และมาตรฐานประสบการณ์ปฏิบัติการสอนและประสบการณ์วิชาชีพจนประสบความสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์

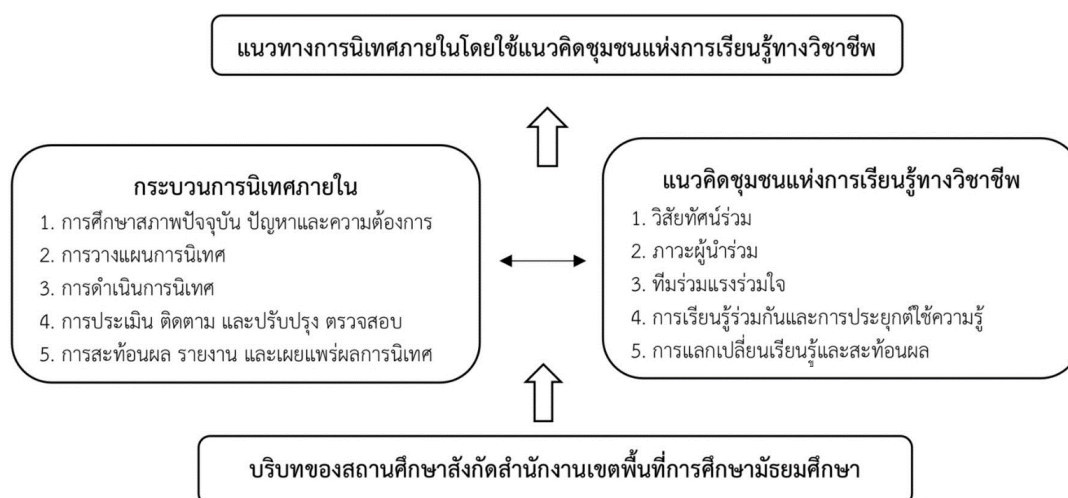
1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของกระบวนการนิเทศภายใน (กรອງทอง จิรเดชากุล, 2550; วัชรรา เล่าเรียนดี, 2553) องค์ประกอบของแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (วรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2564; วิจารย์ พานิช, 2554) องค์ประกอบของการพัฒนาแนวทางและบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพการณ์การนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาตามระบบเดิมที่เคยทำมา และปัญหาการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
2. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง สภาพการณ์การนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และบรรลุนิยามขององค์กร
3. ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็นอย่างจริงในปัจจุบัน เป็นสภาพที่ต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุง แก้ไขตามการรับรู้ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
4. การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะและประสบการณ์ ทุก ๆ ด้าน โดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ตามแบบอย่างหรือแนวคิดให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเน้นวิสัยทัศน์และทัศนคติของบุคคล ความเป็นผู้นำ ความคิด ความเข้าใจเชิงระบบ และการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นทีม มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพโดยการเกี่ยวข้องอย่างมากกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
5. แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการทำงานและการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนในการแนะนำช่วยเหลือให้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอนและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียน สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์จากโรงเรียนทุกฝ่าย เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายใน โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีวิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น เพื่อศึกษาการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ 3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของข้อคำถามและข้อเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้อง 4) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาแก้ไข ตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทุกด้าน 5) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป 6) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้

(Try-Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน 7) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้นำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ Pearson โดยดูจากค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item–Total Correlation) และเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค (Cronbach' Alpha Coefficient) 9) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป 10) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 454 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 113 คน ครูผู้สอน จำนวน 341 คน 11) วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์วิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีวิธีดำเนินการพัฒนาแนวทาง ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากหนังสือการวิจัยการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหา 3) แก่ไขและตรวจสอบข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 4) สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูแกนนำ จำนวน 3 โรงเรียน เพื่อได้ข้อมูลประกอบเค้าโครงร่างแนวทาง 5) สังเคราะห์องค์ความรู้จากบทสัมภาษณ์ ข้อมูลความต้องการจำเป็น และแบบสอบถามแล้วจัดทำเค้าโครงร่างแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6) จัดทำรูปแบบของแนวทางฯ ซึ่งประกอบได้ด้วยรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้สังเคราะห์ในกรอบแนวคิดในการวิจัย รวมถึงค้นคว้าข้อมูลและจัดทำรายละเอียดกิจกรรม เพื่อสร้างแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 7) นำแนวทางฯ ฉบับร่าง เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อให้ข้อเสนอแนะ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาคครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 164 คน และครูจำนวน 3,418 คน รวมจำนวน 3,582 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 85 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 113 คน ครูผู้สอน จำนวน 341 คน รวมจำนวน 454 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตาราง (Krejcie & Morgan, 1970) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

1.3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามในงานวิจัย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา จำนวน 4 คน และด้านการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 1 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีหรือแนวปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) ตามเกณฑ์การพิจารณา โดยใช้เกณฑ์พิจารณาผู้บริหารที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้ที่ได้รับผิดชอบมีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านการนิเทศภายใน โดยสถานศึกษานั้นได้รับการรับรองจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ ให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ หรือโรงเรียนที่มี Best Practices ในด้านการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา

2. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้ที่ได้รับผิดชอบที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา หรือประสบการณ์สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

3. เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับเขตในการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิชาการ และครูแกนนำ จำนวน 3 โรงเรียน

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ประเมินแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และคุ้มค่า ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ มีจำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 41 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพปัจจุบันตั้งแต่ 0.335 ถึง 0.826 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพที่พึงประสงค์ตั้งแต่ 0.316 ถึง 0.819 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.958 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.961

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เครื่องมือการวิจัย ได้แก่

1) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่ดีที่เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 5 องค์กรประกอบ มีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00

2) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวนทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ มีข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 454 ฉบับ และนัดหมายเพื่อขอรับคืนภายใน 2 สัปดาห์ที่ฝ่ายงานสารบรรณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูแกนนำที่เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ผู้วิจัยได้ดำเนินการนัดหมายเพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแกนนำ ตามวันและเวลาที่นัดหมาย

3. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางฯ ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการส่งแบบประเมินแนวทางฯ และทำการสรุปผลการศึกษาเป็นลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D \text{ (โดยกำหนดให้ } I = \dots\dots\dots \text{ ที่คาดหวัง ; } D = \dots\dots\dots \text{ ที่เป็นจริง)}$$

2. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายใน โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการดำเนินการ

นิเทศภายใน ด้านการสะท้อนผล รายงาน และเผยแพร่ผลการนิเทศ ด้านการประเมินผล ติดตาม และปรับปรุง การทำงานการนิเทศภายใน ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและ ความต้องการนิเทศภายใน

2. ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า สภาพที่พึง ประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการดำเนินการนิเทศภายใน ด้านการประเมินผล ติดตาม และปรับปรุงการทำงานการนิเทศภายใน ด้านการสะท้อนผล รายงาน และเผยแพร่ผลการนิเทศภายใน ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน และ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการนิเทศภายใน

3. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สามารถเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ นิเทศภายใน ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน ด้านการดำเนินการนิเทศภายใน ด้านสะท้อนผล รายงาน และ เผยแพร่ผลการนิเทศภายในและด้านการประเมินผล ติดตาม และปรับปรุงการทำงานการนิเทศภายใน

ตารางที่ 1

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม

สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ของครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิด เห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิด เห็น	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ต้องการ จำเป็น
1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการนิเทศภายในโดยใช้ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.88	0.26	มาก	4.50	0.33	มากที่สุด	3.83	4.42	0.154	1
2. ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโดย ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ	3.89	0.25	มาก	4.51	0.58	มากที่สุด	3.93	4.52	0.15	2
3. ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดย ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ	3.91	0.40	มาก	4.50	0.33	มากที่สุด	4.17	4.77	0.14	3
4. ด้านการประเมินผล ติดตาม และ ปรับปรุงการทำงานการนิเทศภายในโดย ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ	3.92	0.32	มาก	4.52	0.34	มากที่สุด	4.03	4.57	0.13	5
5. ด้านสะท้อนผล รายงาน และเผยแพร่ ผลการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.95	0.36	มาก	4.56	0.26	มากที่สุด	4.11	4.55	0.11	4
โดยรวม	3.91	0.31	มาก	4.50	0.37	มากที่สุด				

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1. ผลการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบทั้งหมด 5 ด้าน 30 แนวทาง ดังภาพที่ 2 ภาพที่ 2

ผลการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งหมด 5 ด้าน 30 แนวทาง

2. ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

การนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	แปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.72	0.49	มากที่สุด	4.84	0.36	มากที่สุด
2. ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.77	0.41	มากที่สุด	4.83	0.37	มากที่สุด
3. ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.86	0.32	มากที่สุด	4.89	0.21	มากที่สุด
4. ด้านการประเมินผล ติดตาม และปรับปรุงการทำงานการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด
5. ด้านสะท้อนผล รายงาน และเผยแพร่ผลการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.76	0.54	มากที่สุด	4.76	0.47	มากที่สุด
โดยรวม	4.76	0.45	มากที่สุด	4.82	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ชี้ให้เห็นผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 และ 4.82 ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้วิจัยนำมอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านสะท้อนผล รายงาน และเผยแพร่ผลการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการประเมินผล ติดตาม และปรับปรุงการทำงานการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามลำดับ สอดคล้องกับแนวคิดของวรรณภา ธรรมพันธ์ (2561) ซึ่งได้วิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา

การนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญพิชชา อุ่นรัมย์ (2564) ซึ่งได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความต้องการจำเป็นจะเห็นได้ว่าในด้านการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสถานศึกษาที่ดำเนินการนิเทศภายในส่วนใหญ่ยังขาดการศึกษาในด้านสภาพปัจจุบันของโรงเรียน สภาพปัญหาของโรงเรียนและความต้องการที่จะนิเทศของในแต่ละโรงเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างมาก ก่อนที่จะมีการนิเทศภายใน เพราะแต่ละโรงเรียนมีสภาพปัญหาบริบทที่ต่างกัน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กล่าวเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการไว้ว่า เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสภาพที่แท้จริงในขณะนั้นว่าเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ดำเนินการวางแผนแก้ไขได้ตรงจุด ซึ่งวิธีการศึกษาสภาพปัญหาสามารถทำได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโรงเรียนและผู้นิเทศจะนำไปใช้แบบใด แต่ควรคำนึงถึงความเหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเป็นธรรมและเที่ยงตรง กรองทอง จิรเดชากุล (2550) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ดังนี้ 1. เพื่อทราบสภาพการศึกษา และคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2. เพื่อทราบสภาพที่เป็นปัญหา 3. เพื่อทราบความต้องการ 4. เพื่อกำหนดแนวทางตัดสินใจในการแก้ปัญหา 5. เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ 6. เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า มีแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ทั้งหมด 5 ด้าน 30 แนวทาง ประกอบไปด้วย 1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2. ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3. ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4. ด้านการประเมินผล ติดตาม และปรับปรุงการทำงานการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5. ด้านสะท้อนผล รายงาน และเผยแพร่ผลการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งผลการประเมินแนวทางโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ที่สร้างขึ้นมานั้นผ่านกระบวนการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ทั้งการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในการนิเทศภายใน และการประเมินแนวทางจากผู้คุณวุฒิล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการ

การนิเทศภายในของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจึงสามารถให้ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษานำนโยบายของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่ (สพท.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มาเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การผลิตสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเอกสารในการปฏิบัติงานนิเทศภายในให้เหมาะสม
2. สถานศึกษามีการสรุปผลการดำเนินการ ใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง พัฒนาและเผยแพร่ชื่นชมผลงานในโรงเรียนให้สาธารณชนได้รับทราบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สถานศึกษาควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบเมื่อนำการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ไปใช้ในการปฏิบัติ
2. สถานศึกษาควรศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาต่อการนำการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ไปใช้ในการปฏิบัติ

องค์ความรู้ที่ได้

เมื่อผู้อ่านได้ศึกษาบทความฉบับนี้จะได้ทราบถึงแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเมื่อผู้บริหารการศึกษา ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจเรื่อง PLC นี้อย่างชัดเจน PLC ก็จะกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร เป็นเครื่องมือในการพัฒนาครูและบุคลากรทุกฝ่ายอย่างยั่งยืน อีกทั้งผู้บริหารสามารถนำกระบวนการ PLC นี้มาใช้พัฒนาด้านการนิเทศภายในในโรงเรียน เพื่อศึกษาหาทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ตนพบ หรือเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของตนได้ตลอดไปอย่างยั่งยืนคือใช้กระบวนการ PLC แต่ปรับเปลี่ยนหัวข้อหรือปัญหาที่ต้องการศึกษาได้ตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน แต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กรรองทอง จิรเดชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. ธารอักษร.
- ทิตนา แหมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 20). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญพิชชา อุ่นรัมย์. (2564). *การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- วรรณภา ธรรมจันทร์. (2561). *แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารงานศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2564). *การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 32(1), 50-60.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2553). *การนิเทศการสอน สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2554). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. ตลาดพลูลิเคชั่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. (2565). *รายงานการประเมินตนเอง (SAR) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ประจำปี 2565*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ = National Qualifications Framework (Thailand NQF) /สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*.